

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INĂPOIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Len

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Pacea Europei.

(—ab—) E amenințată din nou de o primejdie din cele mai grele. Conferența dela Genova, deschisă la 10 Aprilie, avea să creieze temeiurile nouă, pe cari să se poată refăce situația economică zdruncinată a tuturor statelor europene. Și iată, că în loc să primim de acolo știri îmbucurătoare, cari să ne deschidă perspectivele luminoase ale unei viitoare munci constructive, radiogramele ne anunță posibilitatea unor perturbații cât se poate de grave.

Că scopul, pentru care s'a convocat conferența: aranjarea problemei valutare și refacerea economică a Europei, nu se va ajunge, este o chestiune, peste care aproape toată lumea pare a fi trecut la ordinea zilei. Refuzul Americii de-a participa la conferență a fost privit dela început, din partea celor mai mulți, ca un indiciu aproape sigur, că toată truda sutelor de delegați cari s'au întrunit acolo pe urma stăruințelor extraordinare ale premierului englez Lloyd George, va fi cheltuită în zadar. Orice s'ar zice, din punct de vedere financiar Europa este în buzunarul Americii și dacă acest mare creditor al ei a spus că nu vine la Genova, pentru că Europa nu se ocupă serios cu desarmarea, ci preferă a trăi și pe mai departe într'o atmosferă din cele mai încărcate, cuvântul acesta era de fapt de rău augur pentru lucrările conferenței. Intre cei vizavi de puterea mondială de peste Ocean, că nu lucrează serios, pentru desarmare, era în primul plan Franța, cea mai mare putere continentală a Europei de azi. Și dacă ne dăm seamă, că pe urma refuzului american, d. Poincaré, premierul acesteia, de asemenea a crezut că poate lipsi dela conferința din Genova, se poate spune că direcția în care politica engleză a crezut, că trebuie, ori că e bine să îndrume mersul conferenței, nu intra în asentimentul concepțiilor franceze. Și atunci situația se limpezește binișor.

Dar oricum ar fi, azi e sigur, că soluțiile atât de mult așteptate de o lume întreagă nu se vor da la Genova. Va trebui deci să ne socotim foarte fericiți, dacă „comisiile, sub-comisiile și para-comisiile financiare și economice vor isbuti, cum spune un mare ziar din București, măcar să fixeze bine contururile problemei“. Rezolvirea ei se va da aiurea și neapărat numai cu concursul Americii.

Pentru aceasta se cere însă desarmarea. Dar în loc să putem spune, că rezultatul conferenței ne va aduce măcar cu un pas mai aproape de realizarea unei păci, care să nu razime pe „o pădure de baionete, cum atât de frumos a spus-o sf. Părinte al Romei în scrisoarea sa către arhiepiscopul din Genova, ci pe încrederea și amicitia reciprocă“, bombă ce s'a aruncat acolo în forma „acordului rusogerman“ poate să însemne chiar o recădere, cu urmări incalculabile. Când scriem aceste șire privirile lumii întregi sunt ațintite spre

Genova pentru a vedea dacă, turburarea ce s'a produs prin anunțarea înțelegerii, pentru pace ca și pentru războiu, dintre Rusia și Germania, va putea să fie potolită, ori doară se poate considera ca un început de nouă ostilități.

Se va vedea ce ne va aduce ziua de mâine. Știrile alarmante de azi, că Franța se retrage dela conferință înainte de vreme, că Rusia mobilizează la granița Basarabiei și că face mari manevre la hotarele Poloniei, sunt lucruri, cari poate ca mâine să fie scoase cu totul din domeniul posibilităților, Europa însetează după pace și dacă până și Franța a spus-o, că este gata să aducă și cele mai mari sacrificii în scopul acesta, nu putem crede, că primăvara acestui an să însemne începutul unei noi catastrofe și prin aceasta ruina și a ultimelor resturi de civilizație, cari au putut să supraviețuiască războiului trecut. Nu se poate ca „urile internaționale, această tristă moștenire a războiului“, cum le numește sf. Părinte, să întunece de nou orizontul ce părea că primește o tot mai mare lumină.

Spiritele se vor potoli și dacă pe urma conflictului dela Genova lumea va începe să priceapă, că Nitti, fostul prim-ministru al Italiei, are dreptate când spune în cartea sa „Europa fără pace“ că pacea Europei nu se ajunge decât prin „mai multă dreptate“, avem bună nădejde, că ceea ce nu s'a putut face acum la Genova, se va face ca mâine aiurea.

Dar se va face!

Se redeschid crâșmele. Cetitorii noștri își vor mai aduce desigur aminte, cu câtă bucurie am înregistrat la timpul său știrea, cum o seamă de prefecti au înțeles, că este un mare interes național, ca crâșmele să fie închise pe sate Dumineca și în sărbători. Ideea a pornit, pe cât știm, dela prefectul din Cluj și se vede că a găsit imitatori, între alții și în persoana prefectului dela Sibiu. Lucrul n'a fost ușor, dar cu toată împotrivirea factorilor interesați, cari cădeau astfel dela o mare parte a câștigurilor păcătoase și ruinătoare a atâtor existențe, opreliștea a putut să se mențină pretutindeni, unde s'au găsit oameni înțeleghători, cari să o introducă.

De-acum lucrurile s'au schimbat, cel puțin pentru județul Sibiului. „Săptămâna luminată, așa citim într'o corespondență din Sibiu a „Universului“, s'a încheiat cu ordinul telefonic, dat de prefectura județană tuturor comunelor, de-a ținea deschise cârciumele în Dumineci și sărbători. Din telefon a trecut în gura dobitoșilor (toboșarilor), cari în vederea bacșişului dela cârciumari au bătut toba pe toate ulițele satelor, ca toți să cunoască luminata ordonanță a dlui prefect Henteș“. Corespondentul mai scrie apoi, că anularea opreliștei de până acum s'a făcut la simpla cerere a unuia dintre cei interesați. „Era de prevăzut, urmează, căci propaganda liberală s'a făcut prin cârciumari, principalii agenți electorali ai satelor. Și fiindcă

toți vor fi avut promisiuni li-s'a îndeplinit, pentru că acest guvern își ține promisiunile“.

Dar pe noi nu ne interesează aici această latură politică a noilor dispoziții. Este un mare rău, că s'a revenit asupra dispozițiilor anterioare și dacă între motivele acestei reveniri de fapt figurează meschine considerante politice, avem de-a face direct cu o crimă. Alcolismul este una dintre marile plăgi ale populației noastre rurale și dacă vom proceda față de ele în felul cum s'a procedat în cazul de față, nu va fi nici o mirare, dacă țara aceasta nu va ajunge nicicând la consolidarea și înflorirea dorită.

Cui bonum? Meditând, într'un articol publicat într'o mare gazetă din capitală, asupra „Requiemului dela Viena“ ținut întru pomenirea ultimului Habsburg încoronat, d. Emil Isac dela Cluj înserează și acest pasaj: „Au asistat . . . întreaga pleiadă de curtezani paraziți: jezuiții, și călugării cu tonzura lor, cheli la comandă“. Iar într'un alt articol din același jurnal, aducându-se vorba tot de Hof-burgul Vienei, crede că trebuie să spună, că va fi o grea luptă, ca „România-Jună“ să alunge de acolo „stafiile atâtor tirani . . . și cardinali roșii, cari ne-au beștelit totdeauna . . .“

Noi știm, că d. Isac este unul dintre cei mai occidentali reprezentanți ai gândirii și scrișului românesc și cum aceasta nici decât nu înseamnă să nesocotești adevărul, nu înțelegem pentru ce a trebuit ca „notițele“ dsale scrise cu atâta spirit să fie pătate cu observații, cari neavând la bază un adevăr, să nu servească decât pentru a învedera o mentalitate foarte orientală în ce privește raporturile sale cu biserica și reprezentanții acesteia. D. Isac trebuie să știe doar, că dacă în ceea ce reprezintă cultura apuseană este ceva ce nu se poate înșira în pleiada de „paraziți“, apoi sunt ordurile religioase, și între ele poate chiar în primul loc acela al jezuiților, cari dacă știu să fie „cheli la comandă“, știu să asculte și alte „comandă“, binișor diferite de acelea pe cari nu greu ori nu pot să le înțeleagă miile de călugări de fapt paraziți ai Răsăritului nostru. Iar cât privește „roșeța“ Cardinalilor, ea n'ar trebui să fie postav roșu pentru un om cu pretențiuni occidentale, care nu poate să nu știe, că ei n'au fost nici la Viena decât reprezentanții Romei papale, care totuși pare că nu ne-a „beștelit (?) totdeauna“.

Iar dacă este așa, ne întrebăm, că oare pentru ce a ținut d. Isac cu tot prețul să ne strice plăcerea cu care obișnuim a citi șirele sale altfel frumoase și . . . occidentale!

Comitetul de acțiune al societății de editură „Sfânta Unire“ roagă pe toți cari au primit prospecte de emisiune să nu uite, că termenul de subscriere este 15 Mai și că prospectele sunt a se retrimită cel mai târziu până în 1 Iunie a. c.

Dintr'un cercular.

Noul vicar capitular al eparhiei Lugojului, Monsignorul Ioan Boros, a trimis în ziua alegerii sale un frumos circular către clerul și poporul acelei eparhii, din care reținem următoarele părți, referitoare la Preasfințitul Valeriu Traian Frențiu, noul episcop al eparhiei de Oradea mare.

În ziua de 18 Aprilie 1922 Preasfinția Sa Domnul Episcop Dr. Valeriu Traian Frențiu, fiind deja în posesiunea bufelor de numire la Scaunul episcopal al Orăzii mari, prezidând ședința capitulară extraordinară în prezența tuturor Rsimilor domni canonici catedrali, a renunțat la jurisdicția și guvernarea diecezei Lugojului, dela care Pontificale Roman l-a delegat prin strămutarea Preasfinției Sale la Scaunul Orăzii mari.

Prin actul acesta se încheie o păstorire agitată și sbuciumată în istoria diecezei noastre. Nici nu ne încumetăm să schițăm așa pripit istoria păstoririi de 9 ani a Preasfinției Sale în dieceza Lugojului, căci despre vremuri mari nu putem scrie în cuvinte puține. Atâta doară, că în clipele aceste solemne ne aducem aminte de zelul ferbinte al P. Sale ce l-a nutrit pururea pentru înaintarea și prosperarea diecezei, de jertfele fără seamăn ce le-a adus întru mântuirea școlii române unite, sfidând zona culturală a regimului apus, de asigurarea fondurilor diecezeane prin cumpărarea unor edificii în Lugoj și prin asigurarea unui fond disponibil de un milion Lei, de propagarea culturii prin întemeierea unei tipografii și a unei librării diecezeane, de luptele politice purtate cu demnitate în interesul cauzei românești pe vremea ocupației străine dela sfârșitul războiului mondial, și de râvna neînfricată întru susținerea demnității episcopiei de Lugoj, ori când și față de ori și cine.

Se depărtează acum dela noi cu conștiința omului care s'a jertfit, și onorat din partea Romei cu titlul de Conte Roman și Asistent al Tronului Pontifical. Istoricul imparțial va releva în cronica vremilor văpaia sufletului Preasfinției Sale și va ști explica neajunsurile diecezei sub povara celor mai grei ani ce i-a văzut cândva istoria.

De aceea cu capetele descoperite mulțumim Preasfinției Sale pentru jertfele aduse pentru această dieceză și-i urăm succes desăvârșit în noul Scaun episcopal, pre care în curând și-l va ocupa.

Un ecou.

— „Spre un nou conciliu“.

Precum era lumea de dornică și inseta după fericita oră a venirii Răscumprătorului, și rugându-se esclama: „Riurați ceriuri pe Cel promis...“ tot așa de dornic este clerul și poporul întregii noastre provincii bisericesti de Alba-Iulia și Făgăraș ca prin o legiferare cerută de vremea și împrejurările noi în cari trăim, să se reguleze pe „temelii inmutabile“ atâtea chestii ce nu s'au putut rezolva în timpurile de mai înainte, pentru vitregimea împrejurărilor în cari am trăit.

Este de ajuns a privi „materile“ amintite în Nr. 13 c. al „Unirei“, pentru ca să salte inima de bucurie, că aproape nimic nu-i lăsat afară, din câte trebuiesc regulate și statorite, dovedindu-se, că biserica noastră știe să se acomodeze în acele ce sunt așezate de oameni, așa cât stând ca o stâncă în cele divine și inmutabile, lucrează pe toate căile pantru binele sufletesc al credincioșilor săi, făcându-le și laicilor loc acolo, unde pot să fie chemați și unde e bine să fie consultați.

Noi am privit și în trecut totdeauna cu mândrie la centrul vieții noastre bisericesti. Așteptăm deci și pe viitor dela Blajul luminei — mica noastră Romă —, ca din bogatele isvoare de învățătură a atâtor capete luminate, cunoscătoare și de cele dumnezeiești și de lipsurile omenești, să iasă și de astădată lege și îndreptare bună, ca să nu rătăcim, ci mai vârtos să putem îndulci sufletele tuturor spre o tot mai vie împreună lucrare întru promovarea bisericii și a școlii, întru întărirea în credință a toată zidirea.

Domnul Hristos, nu în ceremonii lungi de rugăciuni, a instruat pe ss. apostoli, ci scurt și din inimă înălțată spre ceru i-a învățat „Tatăl nostru“, fără a posti câte grimaze

farizaice, sau lucrări, cari eșofând trupul, fac sufletului scădere și cădere. Să ne întoarcem deci la Hristos și la biserică, că fără de aceste ne prăbușim, în zilele noastre de corupție și immoralitate. Să ușurăm ce să poate, dar nicidecum să nu lăsăm necombătuți pe cei ce nu respectă sărbătorile și morală postului, ci fac jocuri și serate dansante în zilele când sufletul ar trebui să se retragă la meditație asupra „desertăciunii lumii acesteia“.

Coboare-se peste tine Blajule și peste toți, cei ce vor fi adunați la timpul său între zidurile sfinte tale catedrale, coboare-se lumina ce luminează și pe cei din întunec“, ca să afle adevărul și din el să aprindă un mândru soare spre o nouă și trăinică viață a întregii noastre biserici.

P. Grapini,
paroh-protopop.

Revistă bisericească.

Un cercular prins în chenarele roșii ale bucuriei, dat de păr. Dr. Florian Stan, vicarul capitular al eparhiei noastre orădane, anunță, că intronizarea noului episcop Valeriu Traian Frențiu se face în ziua de 4 Maiu c. Preasfinția Sa va sosi la Oradea încă în după amiaza zilei de Miercuri 3 Maiu, când va și prelua dela capitul conducerea eparhiei. A doua zi se va face instalarea solemnă în fața întregii preoțimi, convocată pe această zi la un congres preoțesc. După amezai se va ținea apoi primul Consistor plenar. De eparhia Lugojului păr. episcop Valeriu s'a despărțit încă Dumineca trecută, plecând la București.

Afiăm cu bucurie, că colecta inițiată pentru biserica din Teaca a trecut aproape într'un singur an peste suma de 100,000 lei. Dovada, că cu stăruință și energie se poate ajunge și din nimica la mult. Dee Dumnezeu, ca noul Sion românesc dela Teaca să poată vesti cât mai curând vredniciile celor ce au știut să producă un rezultat atât de frumos.

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Miscarea noastră catehetică.

— Nouele manuale de religie pentru școlile secundare, normale, etc. —

de Ioan Georgescu.

Una din nevoile cele mai arzătoare ale bisericii noastre a fost lipsa manualelor de religie potrivite pentru școlile noastre secundare.

Se știe în ce hal ne aflam înainte vreme.

Nici în cele patru centre bisericesti mai de seamă ale noastre nu se folosiau aceleași manuale în aceleași clase. De multeori, schimbând elevii noștri liceele, se întâmpla să învețe aceeași materie în doi ani consecutivi și să scape astfel unele lucruri foarte importante. Afară de aceea mai era și imposibilitatea unui manual vast împărțit pe trei ani în cursul inferior. Un adevărat haos.

Dându-și seamă de aceste neajunsuri părintele Dr. Al. Rusu, profesor de teologie, pe atunci redactor responsabil al revistei „Cultura Creștină“, a indicat, cel dintâiu, într'un temeinic studiu publicat în această revistă (anul 1913 pag. 234—9) sub titlul: „O problemă însemnată a instrucțiunii noastre religioase: Cateheza în școlile medii“, nu numai neajunsurile, ci și remediile necesare.

Problema a fost reluată în discuție în anul următor (1914 p. 472—5) în coloanele aceleiaș reviste de autorul acestor rânduri.

Încredințat din partea Preaven. Ordinariat episcopesc de Lugoj a publicat apoi în anul următor (1915) părintele Dr. Nic. Brînzeu studiul său mai lung: „Planuri pentru propunerea studiului religiei gr.-cat. rom. în școlile primare și secundare“. În legătură cu aceste planuri, sau independent de ele, și-au spus cuvântul păr. Dr. Al. Cziplé profesor la liceul din Năsăud într'o frumoasă scrisoare catehetică publicată tot în „Cultura Creștină“ p. 235—9, autorul acestor rânduri și alții.

Mai mult sau mai puțin căzusem cu toții de acord asupra planului de învățământ religios, precum și asupra modalităților executării lui. Chiar dacă ar mai fi rămas vre-o nedumerire, ea a trebuit să înceteze prin hotărârea ce a luat, în sfârșit, conferința episcopilor noștri în această cauză.

Rămânea acum partea cea mai grea: executarea planului fixat.

Cel dintâiu care a trecut și aici dela vorbă la faptă a fost tot părintele Dr. Al. Rusu, dându-ne încă 1916 un catehism catolic pentru cl. I. a școlilor noastre secundare, identic în terminologie, și în partea cea mai mare și a materiei, cu cel din școala primară, pentru a servi ca temelie întregii instrucțiuni religioase, așa cum se plănuise. Catehismul s'a întrebuințat și

se întrebuințează cu mult folos, dovadă, că el are deja mai multe edițiuni.

Al doilea, care a pășit pe dificilul teren al realizărilor, a fost păr. Dr. Al. Cziplé, care ne-a dat două volume de istorie biblică a testamentului vechiu pentru cl. II. și a testamentului nou pentru cl. III. a școlilor secundare. Ceeace exprimase Sf. Sa, în amintita scrisoare catehetică, drept cel mai just desiderat: ca noua istorie biblică să nu fie o copie puțin amplificată a istoriei biblice din școala primară, ci o lucrare înzestrată cu însemnări și date istorice și geografice, împodobită cu ilustrațiuni etnografice, arheologice, cu vederile localităților biblice mai însemnate — a realizat în partea cea mai mare prin cele două volume ale sale, editate de tipografia seminarială din Blaj. Mai mult chiar, lucrarea Sf. Sale înlocuiește pentru moment o ediție populară a Bibliei care atât de mult ne lipsește. Dacă manualele Sf. Sale nu sunt editate încă atât de artistic, precum s'ar cuveni și precum ar merita, vina nu e a Sf. Sale, nici a editurii care încă a avut toată bunăvoința, ci a greutăților tehnice de nebiruit cu care ne luptăm și acum pe urma războiului. Sperăm însă, că viitoare edițiuni vor înlătura și aceste dificultăți de ordin tehnic și astfel cele două istorii biblice vor fi din ce în ce mai artistice și mai atractive.

Manualul pentru cl. IV. — un manual foarte bun sub toate raporturile — ni l-a dat păr. Dr. Nic. Brînzeu: „Elemente de istorie, li-

Dintre parohiile eparhiei gherlane, cari au avut în această primăvară (inceputul lui Aprilie) norocul unor misiuni populare, mai însemnăm următoarele: orașul Dej, Santău (prot. Sarvadului), Zăpârți (prot. Olpretului), Turți (prot. Turțului), Buciumi (prot. Șomcutei), Nimigea românească (prot. Becleanului), Chiraleș (prot. Bistriței), Berbești (prot. Marei) și Cozla (prot. Năprăzii). După cum ni-se scrie, credincioșii au rămas pretutindeni foarte mulțumiți de rezultatele acestei apostolii și începutul făcut în această direcție pare a fi de bun augur, pentruca misiunile să se țină — cel puțin până când centrul va dispune de mai mulți misionari — și în alte eparhii în cadrele sinoadelor protopopești. Bineînțeles, dela centru s'ar trimite și de aici încolo misionari, unde numai se poate.

Comitetul central al apropiatului congres euharistic internațional (24—28 Maiu), a cerut dela sfântul Părinte să aproabe ideea, ca în 28 Maiu, Dumineca dinainte de Rusalii, când se va face încheierea solemnă a congresului, să se țină în toate eparhiile din lume, ori cel puțin în acelea ale Italiei, funcțiuni euharistice speciale în uniune spirituală cu Roma. Ca răspuns s'a dat următorui autograf publicat în Nr. de Paști al ziarului „Osservatore Romano”: „Sf. Părinte nu numai consimte, ci aproabă cu plăcere și urează ca bunul gând să fie primit în toată lumea cu bucurie și cu rezultat spre consolarea și gloria tot mai mare a euharisticului Isus — Piu P. P. XI.”

La începutul acestei luni, Duminecă în 2 Aprilie s'au ținut în capitala Poloniei mari serbări în cinstea urcării pe tron al Papei Piu XI. Din prilejul acesta s'a reînviat amintirea legăturilor pe cari actualul Pontifex și mai presus de acesta papatul întreg le-a avut cu națiunea polonă, care îi datorește veșnică recunoștință. Serbările, la cari a participat întreagă oficialitatea, în frunte cu șeful statului, constituie pentru toți o dovadă, că între națiunile cari țin să sprijinească pe viitor din răspuneri aspirațiunile nobile ale sf. Scaun, națiunea polonă dorește să fie socotită între cele dintâi.

Sinoadele anuale ale eparhiilor ortodoxe din Ardeal s'au început pretutindeni Dumineca trecută. Când scriem aceste șire ele decurg încă, și de aceea vom da hotărârile lor numai în numărul viitor. Ținem să încreștăm totuși de pe acum cu multă bucurie, că atitudinea lor față de chestia școlară este unitară și intransigentă: susținerea școlilor confesionale pe toată linia.

Gazetele din București anunță, că d. St. Brădișteanu, directorul general al cultelor, care se află la Atena, se va opri la întoarcere în Constantinopol, unde va avea o întrevedere cu patriarhul Meletie. Aceasta în vederea stabilirii unor amănunte privitoare la convocarea unui sinod ecumenic. — Ar fi, va se zică, un conciliu ecumenic aranjat din partea statului! Așa că, probabil, tot ministerul nostru de culte va fi lucrat și proiectele de legi, cari se vor pune în discuție. Pentruce nu?

Ziarele române încă au adus mai nou știrea, că între Vatican și Rusia ar fi intervenit „un concordat pentru apărarea catolicilor din Rusia”. Dupăcum citim însă în Nr. din 20 Aprilie al organului din Paris „La Libre Parole” adevărul e, că sf. Scaun plănuiește o mare expediție de binefacere și ajutor pentru țara sovietelor și că pentru conducătorii acestei opere de caritate delegația sovietelor a garantat accesul și parcursul liber. În fruntea misiunii e vorba să fie nouă persoane, trei Salezieni, cari ar lucra în regiunile nordice, trei Iezuiți pentru regiunile centrale din jurul Moscovei, și trei părinți de-ai congregației olandeze ai Cuvântului dumnezeesc pentru regiunile sudice. Misiunea are caracter curat caritativ și nu face nici politică, nici proselitism.

Știri mai nouă sosite din Rusia, spun că patriarhul Tichon a fost arestat din partea sovietelor pe motiv că a condamnat publice răpirea bunurilor bisericesti făcută din partea guvernului. La amenințările venite din partea credincioșilor, patriarhul, care nu a fost arestat acum pentru întâia dată, a trebuit să fie eli-

berat, cerându-i-se să nu mai agite pe față împotriva puterii de stat.

În pastoralele date din prilejul postului mare, episcopii Irlandei condamnă cu un glas neînțelegerile cari sfășie azi țara eliberată de sub jugul teroarei, mai mult decât de șapte ori seculare. Prin ele „insula sfântă” va ajunge de nou sub teroare, și încă probabil sub una mai rea decât cea din trecut, și de aceea îndeamnă pe toți la frățească bună înțelegere.

Episcopul romano-catolic al Ardealului contele G. Mailath va serba la 1 Maiu c. jubileul de 25 ani de episcopie la Alba-Iulia. Se pregătesc mari serbări.

Știri mărunte.

Personale. Renunțând Preasfințitul episcop Valeriu al Lugojului la scaunul de arhiereu al acelei eparhii, în ziua de 18 Aprilie capitlul catedral a ales de vicar capitular pe Ilustritatea Sa Ioan Boros, prepozitul aceluși capitlu și prelat papal, asumând prin aceasta întreagă puterea de iurisdicție până la instalarea noului episcop.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Ioan Micla de paroh al Rediului (prot. Cojocna).

Lucrările de încoronare, la Alba-Iulia, se urmează acum cu răgazul dat de amânarea repetită a istoricului act. Până acum s'au terminat biserica, clopotnița, coridoarele și clădirile pentru muzeu. Acum se lucrează la zugrăvirea bisericii, care va dura 3—4 luni și la înfrumșetarea orașului și a cetății. Până în 14/27 August totul va fi gata. Asta nu înseamnă însă, că încoronarea nu va putea fi de nou amânată, din motive politice.

Un dar princiar. M. Sa Regina Maria a donat suma de o jumătate milion lei în folosul azilului de bătrâne în Iași. Se știe, că la acest azil își găsesc adăpost, cu totul gratuit ori în schimbul unei foarte mici cotizații, un mare număr de bătrâne, printre cari se află și mai multe doamne din înalta societate căzute acuma în mizerie.

turgică și constituție bisericască. Lugoj, 1921. Sf. Sa care a redactat atâția ani rubrica pastorală a revistei „Cuvântul Adevărului” dela mânăstirea Prislopului era cel mai indicat să ne dea într'o formă scurtă, dar cuprinzătoare, elementele menționate, indispensabile oricărui cărturar român cu pretențiuni cât de modeste. Și ni le-a dat într'un chip care-i face cinste. Incepe prin a face o scurtă istorie bisericască, fiindcă istoria e baza atât a liturgiei cât și a dreptului canonic, arătând pe scurt toate fazele de evoluție, atât ale bisericii universale, cât și a celei naționale românești. Prin faptul, că concentrează atâtea cunoștințe folositoare, într'o formă destul de atractivă, din domenii atât de apropiate de realitatea vieții, cum sunt liturgica și dreptul bisericesc, această lucrare e indispensabilă nu numai tineretului școlar care-și întrerupe studiile înainte de vreme, ci și multora dintre adulții noștri.

Pentru cursul superior al școlilor secundare, normale etc. încă avem — cu excepția Eticei sau moralei creștine — toate manualele necesare.

Pâr. Dr. Aug. Tatar ne-a dat Dogmatica ce se predă în cl. V. apărută în editura tipografiei seminariale din Blaj. Într'o formă limpede și ușoară, cu o logică admirabilă înfățișează Sf. Sa adevărurile credinței noastre religioase pentru trebuințele elevilor cu toată argumentația dogmatică obișnuită. Precum era și firească obiecți-

nile și polemiile cu ereziile vechi și nouă au fost omise din acest manual semăn de religione. El înfățișează purul adevăr, fără să combată greșelile ce i-se opun. Problema aceasta rămânea în sarcina Apologetică. Nu ca reproș, ci mai mult ca un desiderat personal îmi iau voie să atrag atenția autorului ca, la o eventuală nouă edițiune, să folosească la subîmpărțiri ori numai termenul de §, ori numai cel de articol. Și una și alta încurcă. Atât. Încolo cele mai multe părți se pot citi nu numai cu plăcere, ci cu adevărată emoție de pietate.

Manualul de etică sau morală pentru cl. VI încă nu e scris. Nu știu cine îl va scrie și peste tot dacă se va scrie unul nou, sau se va reedita cel vechiu al J. P. Sf. Sale Dr. Vasile Suci. În cazul când s'ar scrie unul nou îmi iau voie să atrag atenția autorului asupra importanțului principiu pedagogic al intuițiunei. Adevărurile noastre morale ar prinde cu mult mai bine, s'ar înprima cu mult mai adânc și ar da în mod firesc rezultate cu mult mai binefăcătoare, dacă nu s'ar preda în forma aridă tradițională cu principii, deducții, paragrafi și corolari, ca niște scheme matematice. Morala e în rândul întâiu chestie de inimă, de caracter. De aceea inima trebuie cucerită cu orice preț. Caracterul trebuie format înainte de toate. Aceasta nu se poate însă decât în forma atât de atrăgătoare a parabolei, a istorioarei, a exemplului sacru. De aceea și-a ales și Mântuitorul lumii această formulă de a moraliza lumea prin para-

bole. Supremul moralist e și supremul izvoditor de parabole dumnezești, precum și a celorlalte istorioare cuprinse în cărțile noastre sfinte, apoi în tradițiune, în viețile sfinților, în omiliile și cuvântările sfinților părinți și a teologilor, în operele mai de seamă ale scriitorilor creștinați din toate timpurile, s'ar afla, cred, întreg materialul de lecturi etice creștinești, al căror corolar final ar putea fi cutare poruncă dumnezeiască sau bisericască. Lucrarea e foarte migăloasă, reclamă multă lectură, spirit de discernământ și selecționare, dar nu e imposibilă.

Istoria bisericască pentru cl. VII., fiind a mea, nu pot să spun nimic despre ea. Să spună alții, dacă au ceva de spus. Eu am dat ce am avut mai bun.

Apologetica, în sfârșit, pentru cl. VIII. se datorește părintelui Dr. George Fireș, tânărul profesor de religione dela Lugoj. Trebuia în adevăr curajul tinerețelor pentru abordarea acestei probleme, care e cea mai dificilă dintre toate. Cadrele, firește, nu pot fi nici aici decât cele tradiționale: religionea naturală, întâiu; supranaturală, pe urmă; catolică, în sfârșit. Între aceste cadre se mișcă și pâr. Fireș, dar nu în mod cel mai satisfăcător. Să nu ni se ia în nume de rău îndrăsneala cu care scriem, dar credem, că religionea noastră merita o apologetică mai bună decât cea care ni s'a dat. Am fi nedrepti, dacă am tăgădui orice merit și calitate acestei lucrări, dar credem, că nu greșim când afirmăm, că ea nu e cea așteptată. În apo-

Locale. Măine, Dumineca Mironosițelor, va predica în catedrală p. Ioan Moldovan, profesor al școlii normale de învățători, iar Sâmbătă, ziua sf. martir Gheorghe, p. Dr. Ioan Bălan, canonic.

— Pentru serbările de 3/15 Maiu, cea mai însemnată zi de sărbătoare a Blajului, pregătirile au început de-a binele. Gândul este, de-a se face mai mult și mai frumos decât anul trecut și asta înseamnă, că nime nu va regreta dacă pe ziua de 16 Maiu c. va putea să facă un drum până la Blaj. În numărul proxim sperăm să putem da programul amănunțit al serbărilor.

— Dupăcum am anunțat și în numărul trecut, trupa teatrală a dlui Nicu Borgovan, artist dramatic din școala dela Florența, va da azi și mâine câte-o reprezentație teatrală în sala de gimnastică a liceului. Inceputul orele 20 sara.

Franța catedralelor. Trimis în misiune specială în România, d. Henry Focillon, profesor de arta modernă la universitatea din Lyon și director al muzeelor din acel oraș, un adevărat specialist în materie de artă, petrece de câțiva vreme în București, urmând să treacă apoi pentru o serie de conferențe la Cluj. Dintre conferențele ținute în București la fundația Carol s'a impus cu deosebire aceea din 24 Aprilie despre catedralele Franței. Insistând asupra artei gotice, care departe de a fi de origine nordică, este pur franceză, d. Focillon a vorbit despre aceste catedrale ca despre adevărate minuni arhitectonice, cari fiind sinteza întregii cugetări și arte franceze din epoca enciclopediștilor, constituie mândria Franței. Pentru reconstruirea multora dintre aceste bogății distruse de războiu, Franța face azi eforturi extraordinare, așa că cu drept cuvânt poate fi numită »Franța catedralelor«.

Primministrul român la Vatican. Ziarele anunță, că cu prilejul vizitei ce o face acum d. Ion I. C. Brătianu la Roma, va fi primit în audiență și din partea Papei Piu al XI-lea. Tot aici amintim, că în cursul boalei grele a dlui Take Ionescu, la Roma, st. Părinte s'a interesat mereu de mersul ei, trimițând odată pe însuși secretarul de stat Cardinalul Gasparri, care, dupăcum spun ziarele, i-a dat »marea benedicțiune papală«.

Nouii prețuri pentru hârtie. Incepând cu ziua de 1 Aprilie c. guvernul a fixat provizor, pe o perioadă de trei luni, noui prețuri pentru hârtie. Ele înseamnă o urcare de 30—50 la sută față de trecut, ceea ce va provoca — mai ales dacă decretul se va menține și după trei luni — o nouă urcare a abonamentelor și o însemnată scumpire a tuturor articulelor de papetărie. Dispoziția aceasta, venită într'un timp

logia religiei naturale nu se dă nici pe departe atențiunea cuvenită meritorilor curente filozofice antireligioase vechi și moderne. Sunt sisteme întregi de cugetare, care sunt pur și simplu ignorate. Lucru inadmisibil în o apologie. E absolut insuficient și felul cum se combate pan-teismul.

Pentru apologia religiei supranaturale și catolice sunt părți, care se repetă din istorie și din dogmatică, care la o eventuală nouă ediție s'ar putea înlocui sau chiar suprima. În alte țeri și la alte popoare apologeticele le scriu profesori bătrâni cu experiențe îndelungate și cu studii aprofundate. La noi n'a fost, n'a putut fi cazul. Părintele Dr. G. Fireza necum să fie vinovat de defectele manualului său merită toată recunoștința noastră, că în criza actuală a dat un manual acceptabil. Cu timpul îl va perfecționa și nu e exclus, să ne dea chiar Sf. Sa manualul ideal de apologetică. Dorim din tot sufletul.

când în Bulgaria se înființează 3 fabrici nou de hârtie, și care a silit deja mai multe organe să-și sisteze apariția, e socotită din parte multora ca o lovitură politică. În orice caz este un act, care era bine să nu se întâmple. De aceea sperăm că pe ziua de 1 Iulie vom putea anunța de nou o scădere a prețurilor hârtiei.

Inimi caritabile. Păr. Teodor Sas din Fărău (protop. Murăș-Uioara) a dăruit 1000 de lei pentru biserica noastră de acolo. — Tot la aceeași sumă a ridicat și p. Paul Anca o fundație a sa pentru biserica din Săcuieu (prot. Cluj). — Dumnezeu le răsplătească însușit!

Legenda notelor muzicale. Un rege al Italiei avea doi fii gemeni cu numele de Do și Po. Ajuns pe patul de moarte, nu știa pe care din amândoi să-l lase moștenitor al tronului. Atunci, urmând tradiția romană, hotărî ca cei doi gemeni să se ducă la munte și cel care în ziua următoare, va vedea mai întâi soarele răsărind, acela să fie rege. Conform poruncii părintești se duseră amândoi băieții la munte și, a doua zi, Po, deșteptându-se, văzu soarele răsărind, pe când fratele său dormea încă. El sculă din somn și-i zise: — Do, re-mi-fă, sol la (Do, rege mă face soarele colo). — Deschizând ochii și văzând soarele răsărit, Do răspunse: Si (da). — Și iată seria întreagă a celor 7 note muzicale: do-re-mi-fa-sol-la-si.

Intâlnire colegială. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Toți foștii elevi ai liceului gr.-cat. din Beiuș, cari au depus maturitatea în anul școlar 1911/2 sunt rugați a lua parte la convenirea de 10 ani ce va avea loc în Beiuș, la 1 Iunie 1922. Ceice vor participa să se anunțe cu 10 zile înainte unuia dintre subsemnați. Ion Teușan, profesor, Cornel Man, farmacist, Vasile Marchișiu, vice-rector«.

† **Păr. Gavril Cherebețiu**, protopopul tractului Noșig (eparhia Gherlei), s'a stins în Someș-Odorhei la 20 Aprilie c. în vrâsta de 73 ani ai vieții și 47 ai preoției sale cinșite. Il deplâng număratoase rudeni. Fi-i partea cu dreptii!

† **Păr. Ioan Pop sen.** administratorul parohial din Agrișteu (prot. Ibașfalău) a murit în 22 Aprilie, la vrâsta de 74 ani, având 48 de preoție. Odihnească în pace!

† **Augustin Poruțiu**, învățător în retragere și proprietar în Ceanul deșert, unul din frații distinsei familii ardelenice Poruțiu, s'a stins în 15 Aprilie în vrâsta de 79 ani. Redactorul acestui organ jalește într'ansul pe unchiul său. Fie-i țărâna ușoară!

† **Iudita Sântimbreaanu**, soția preotului nostru Ioan din Asinip, s'a stins la 23 Aprilie c. în vrâsta de abia 48 ani. Rămân după ea 4 orfani, între cari trei fete. Odihnească în pace și condoleanțele noastre părintelui Sântimbreaanu.

Telefonul Unirii.

O rugare. Toți cari ne scriu, ori ne cer informații de orice natură, să binevoiască a trimbra scrisorile suficient, fiindcă de aici înainte vom refuza toate scrisorile insuficient timbrate.

„Infrățirea“ Cluj. Vă suntem foarte recunoscători pentru deosebita atențiune politică ce acordați ziarului nostru, dar vă rugăm să însemnați, că »Unirea« nu (!) s'a »transformat în ziar de propagandă politică al partidului național«, ci a rămas tot un organ bisericesc, nu de altă, dar pentru că și pe »viitor« să poată infiera după cuviință și cu toată greutatea pe care i-o împrumută această calitate orice »izbânde«, »infrățite« cu fărădelege. Lucrul acesta nu va însemna însă nici de acum înainte, că am fi introdus sau am dori să introducem »politicianismul« în biserica noastră. Tot ce dorim, este tocmai de-a opri, prin o politică subordonată intereselor mari bisericesti, introducerea acestui politicianism în șirele noastre. Și după Dumnezeu, sperăm să putem isbuti.

I. Sibiu. Pentru a caracteriza atitudinea și felul de discuție al organului mitropoliei ortodoxe dela Dumnevoastră are Neamțul o vorbă foarte potrivită, pe care n'o putem insera la acest loc, pentru că, ... multă lume n'ar înțelege nimica. N'ar strica însă, dacă convenind ocazional cu teribili »contra-revoluționari« de acolo, le-ați pune sub ochi următoarea propoziție cuprinsă în unul din rapoartele oficiale prezintate de curând sinodului eparhial: »Dacă memoriile, adresele și intervențiile făcute în curs de un an — e vorba de școlile confesionale — n'au fost invrednicite de un răspuns în scris, în schimb am primit cel mai elocvent răspuns în acțiunea de răsturnarea (!) a ordinii legale (rețineți vă rog fraza!) și de nesocotire a autonomiei noastre bisericesti, acțiune inaugurată și îndeplinită de către organele guvernului (!!) cu o totală (!) lipsă de respect față de legile în vigoare«. Va se zică, se spune despre organele guvernului, că prin nesocotirea legilor »au inaugurat și îndeplinit« o acțiune de »răsturnare a ordinii legale«. Și aceasta nu într'o gazetă, al cărui scris este efemer, ci într'un act oficios adresat unei corporații bisericesti atât de înalte. Curat »bolșevism« și »propagandă revoluționară«, ar spune adorabilul prieten dela »T. R.« și dacă s'ar fi spus de aici cuvinte de acestea, a doua zi s'ar fi sesizat ministerul de culte și documentul »instigator« ar fi trecut desigur și pe biroul M. Sale Regelui. Să-i spuneti însă, să nu se sperie: noi nu vom purcede la fel! Ci dimpotrivă ținem să felicităm pe cei ce au avut curajul acestei opinii. Căci cine altul, dacă nu biserica și oamenii săi trebuie să știe de a lor datorință și să aibă îndrăzneala de-a spune oricui adevărul în față. O »judecată mai creștinească« decât aceasta anevoie se va găsi, și cel ce judecă altfel — cu greu va putea să spună că este creștin.

»Sântul Pavel«. Vuloan. Noi înțelegem însoțirile de felul acesta tocmai invers: nu noi să vă sprijinim prin gratificări, ci Dvoastră să ne sprijiniți prin abonamente.

Aviz.

In cancelaria fabricii de spirt a dlui IACOB MENDEL din Blaj se primește un ajutor — bărbat ori femeie —, care știe să scrie și să vorbească limba română și maghiară. Sunt preferiți cei cu cursuri comerciale și dactilografii. (16) 2—3

Hristos a înviat!

El are însă resunetul cuvenit : numai în sufletul acelor :

Cari au semnat □ □ □
ori
□ □ vor semna de acum

== Acții ==
„Sf. Unire“

☉ Grăbiți și răspundeți: ☉
Adevărat a înviat!

Cum se vindecă Reumatismul și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimite la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o cartă postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova